

Motion till riksdagen 2019/20:456

av **Hillevi Larsson (S)**

Mammografi för äldre kvinnor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om den övre åldersgränsen vid mammografi och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler äldre kvinnor i kliniska behandlingsstudier och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om likvärdig cancerbehandling för äldre kvinnor och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Socialstyrelsen rekommenderar mammografi från 40 år. En Umeåledd studie har kommit fram till samma sak. Studien är den hittills största i världen av sitt slag och slår fast att dödligheten i bröstcancer är 29 % högre för de kvinnor i åldersgruppen 40–49 år som inte erbjudits mammografi jämfört med kvinnor i samma åldersgrupp som fått mammografi.

Att dödligheten i bröstcancer minskar för kvinnor 50–69 som genomgått mammografi är redan fastslaget. Den minskar med 30 %. Nu är det alltså klarlagt att även kvinnor 40–49 år har samma nytta av mammografi. Det är därför mycket bra att riksdagen har beslutat att mammografins screeningprogram (40–74 år) ska vara avgiftsfritt!

Risken att avlida i bröstcancer har minskat under de senaste åren, men det gäller bara kvinnor upp till 70 år. Därefter är risken oförändrad från 70–79 år. Risken ökar påtagligt för kvinnor över 80 år. Överlevnadsprognosen vid bröstcancer är hög, från 50 till 69 år ligger den på 86 %. För kvinnor över 75 ser det betydligt sämre ut; bara 64% överlever. Skillnaden kan framför allt kopplas till att äldre kvinnor inte kallas till mammografi. Men kvinnor över 65 år erbjuds dessutom mindre omfattande behandling när bröstcancer väl konstaterats jämfört med yngre kvinnor.

Detta hänger inte bara samman med bristande vilja att satsa resurser på äldre kvinnor utan är också kopplat till att kliniska studier på bröstcancerpatienter vad gäller

behandling bara till 9 % består av kvinnor över 65 år, samtidigt som hälften av alla som får bröstcancer är över 65 år! Det finns alltså en osäkerhet kring mediciner och andra behandlingsmetoder som inte i tillräckligt hög grad är utprovade för äldre kvinnor. Detta är ett argument för att i fortsättningen se till att fler äldre kvinnor ingår i sådana kliniska studier!

Om alla äldre kvinnor hade erbjudits mammografi och fått bättre cancerbehandling skulle överlevnaden öka med 30 %. Det är en hög siffra med tanke på hur vanlig bröstcancer är som dödsorsak bland äldre kvinnor. Med tanke på att livslängden dessutom ökar (och bröstcancer ökar med åldern) så kan vi rädda ännu fler liv i framtiden genom att bygga ut mammografien och erbjuda äldre kvinnor bättre behandling.

Alla kvinnors liv är värda att rädda, både yngre och äldre. Med tanke på att bröstcancer är den vanligaste dödsorsaken för medelålders kvinnor och, tillsammans med lungcancer, den näst vanligaste cancerrelaterade dödsorsaken för äldre kvinnor borde det vara högprioriterat att göra allt vi kan för att tidigt upptäcka och framgångsrikt behandla bröstcancer för kvinnor i alla åldersgrupper.

Regeringen bör överväga att i framtiden bereda riktlinjer med syfte att höja den rekommenderade åldern för mammografi i hela landet och se till att fler äldre kvinnor ingår i kliniska behandlingsstudier samt att äldre kvinnor erbjuds likvärdig bröstcancerbehandling.

Hillevi Larsson (S)